

L'arxiu patrimonial de la família Gaju-Duran

Ferran Manau i Graupera
*Societat Catalana de Genealogia,
Heràldica, Sigil·lografia,
Vexil·lologia i Nobiliària*

Resum: Descripció dels diversos fons i apartats de l'arxiu patrimonial de la família Gaju-Duran i genealogia de la família a partir de la documentació de l'arxiu.

Paraules clau: arxiu, família, Gaju-Duran, genealogia, patrimoni, Rubí, Valldoreix.

Resumen: Descripción de los distintos fondos y apartados del archivo patrimonial de la familia Gaju-Duran y genealogía de la familia a partir de la documentación del archivo.

Palabras clave: archivo, familia, Gaju-Duran, genealogía, patrimonio, Rubí, Valldoreix.

Abstract: Description of the different funds and sections of the patrimonial archive of the família Gaju-Duran and a genealogy of the family from the documentation of the archive.

Key words: archive, family, Gaju-Duran, genealogy, patrimony, Rubí, Valldoreix.

Résumé: Description des fonds et des sections des archives patrimoniales de la famille Gaju-Duran et généalogie de la famille à partir de la documentation des archives.

Mots clés: archives, famille, Gaju-Duran, généalogie, patrimoine, Rubí, Valldoreix.

L'arxiu patrimonial de la família Gaju-Duran

L'Arxiu Patrimonial de la Família Gaju-Duran, tal com s'ha decidit anomenar-lo, comença amb deu llibres de censals que ens ubiquen en l'explotació agrària d'unes mateixes finques, des de 1755 fins 1940. Les peces de terra pertanyien a la família Duran, de Valldoreix i que per matrimoni entre Pau Gaju i Bonàs i Eulàlia Duran i Divin (1837), van passar a llurs descendents, segons el convingut en els capítols matrimonials signats el 22 d'abril de 1844. El contingut de l'Arxiu, però, és abastament més ampli, com més endavant es detalla.

Tota la feina feta a l'Arxiu Patrimonial de la Família Gaju-Duran, ha estat possible gràcies a les orientacions del Sr. Lluís Albertí i Serra, Director i Arxiver del Museu-Arxiu Municipal de Sant Andreu de Llavaneres, a més a més de la consulta del llibre *Els arxius patrimonials de Pere Gifre, Josep Matas i Santi Soler*, llicenciats tots tres en Història (Associació d'Història Rural de les comarques Gironines–Institut de Llengua i Cultura Catalanes, Universitat de Girona, col·l. Fonts, 2, Girona, 2002, 116 p.).

Així doncs, l'Arxiu Patrimonial de la Família Gaju-Duran, obeeix a cinc conceptes:

1. Patrimoni
2. Administració del patrimoni
3. Documentació familiar
4. Documentació aliena
5. Arxiu fotogràfic

1.- Patrimoni:

Títols de propietat del cementiri.

Quatre llibres de registre que contemplen la titularitat dels nínxols del cementiri de Rubí, que la família Gaju té des de 1883, amb la relació de les persones que hi són enterrades.

Testaments

De les 18 entrades que consta, aquest grup comença amb els testaments de Pau Gaju i Bonàs i la seva esposa Eulàlia Duran i Divin, el 1883. A més a més també hi ha acceptacions de testaments. Són de gran interès per estar redactats segons el patró de les èpoques i per la quantitat d'aportació de dades familiars que contenen.

Obres i permisos

Aquesta documentació descriu les obres de reforma que s'han fet en les propietats, així com la legalització d'un pou d'aigua o uns arranjaments de la façana de la casa pairal de la plaça de l'Aurora de Rubí.

Compres i vendes

S'hi contemplen tant les compres de peces de terra, com la venda, per expropiació, de vinyes per construcció del ferrocarril o per l'ampliació de la carretera de Molins de Rei.

Plets

Resolucions judicials de diversos litigis, que ens donen notícia des d'una reclamació del pagament d'un censal per part del Monestir de Sant Cugat a Ciprià Duran el 1824, fins a un control notarial d'unes obres a la plaça Clavé, el 1983.

Capítols matrimonials

Malgrat que només hi ha dues entrades, és un grup interessant per la informació que en podem treure. Són els capítols matrimonials entre Pau Gaju i Eulàlia Duran, iniciadors d'aquesta nissaga.

Escriptures

Trobem escriptures a partir del 1808, de les terres que en el pas del temps passen a ser propietat dels Gaju-Duran. Sabem que l'actual casa pairal de la plaça Clavé (abans plaça de l'Aurora) de Rubí, és la conseqüència de la compra de tres cases juntes el 1870 a més d'un hort a la part del darrere de les tres cases. Quan el matrimoni Gaju-Duran es varen casar, l'any 1837, feien estada a cal Bord de Valldoreix. A partir de 1870, passen a viure a Rubí.

Inventaris

Relació de béns de Ciprià Duran (pare d'Eulàlia Duran), d'Eulàlia Duran, Pau Gaju i Bonàs i, finalment, de Joan Gaju i Duran.

2.- Administració del patrimoni.

Produccions agrícoles

Ens donen dades de l'activitat i rendiment de les terres de vinya i de les peces de bosc, a partir de la segona meitat del segle passat.

Contribucions i impostos

Relació dels pagaments d'impostos, com drets reials del 1884, llicències d'obertura de negocis, impostos comuns de l'actualitat.

Assegurances

Des de les primeries del segle XX, la família Gaju disposa d'assegurances (1910) i d'associacions amb la cooperativa agrícola de Rubí, amb extractes de comptes que acaben el 1973. Liquidacions de subministraments a la Cooperativa Agrícola de Rubí, des de 1935 fins 1973.

Contractes de lloguer

Concerneixen diverses peces de terra durant el període 1839-1972 a més de contractes més actuals amb la companyia d'electricitat, subministrament de gas butà i abonaments de canals de televisió.

Factures i rebuts

Acaba aquest apartat amb una tria de factures i rebuts des de 1869 fins a l'actualitat, que ens mostra la interessant evolució tant pel disseny dels documents, com pel redactat.

3.- Documentació familiar.

És l'apartat més extens pel que fa a nombre de grups. Hi queden reflectides moltes de les activitats de la vida, les actituds, les costums i les aficions del dia a dia d'una família.

Eleccions

Acreditacions i justificants de la participació en els drets d'exercir el vot en eleccions i referèndums.

Carnets

Es conserven tota mena de carnets esportius, identitaris, passaports, sanitaris, escolars, de racionament, de treball, llibres de família, etc. La vinculació tant de Joan Gaju i Casanovas com Miquel Gaju i Marçet al món de l'esport, hi queda reflectit de manera prou àmplia.

L'arxiu patrimonial de la família Gaju-Duran

Cementiri

Tot el referent als tràmits dels enterraments, des de l'any 1900.

Sanitat

Historials mèdics, anàlisis, consultes, dictàmens, receptes, etc. relacionats amb les revisions sanitàries. Es conserva una recepta oftalmològica del Dr. Delmiro de Caralt, de l'any 1920.

Guerra d'Espanya 1936-1939

Destaquem de forma significativa la documentació que s'ha identificat amb el nom de Guerra d'Espanya 1936-1939, en la qual Joan Gaju i Casanovas (1919-2003) és mobilitzat a la lleva anomenada del "biberó" (1937), per anar a la guerra; és fet presoner i després de passar pel camp de concentració, acaba fent el Servicio Militar a diverses localitats de Navarra durant tres anys. Aquest capítol conté correspondència entre mare i fill, i entre Joan Gaju i companys que havien seguit els mateixos passos. També es conserven les memòries de l'estada als esmentats camps de concentració.

Correspondència familiar

Si en el decurs de tantes generacions s'han conservat tants documents, no és gens estrany que en el capítol de la correspondència comuna, també hi hagués força documentació. Cartes i escrits de l'any 1900 endavant proliferen a pertot arreu. Destacarem la correspondència de Marta Marcet i Claverí (1930-1949) per la qual podem deduir la vitalitat d'aquesta noia, que, per altra banda, ho han confirmat persones que la varen conèixer.

Documentació diversa

Es documenta la vida esportiva de Joan Gaju i Casanovas i de Miquel Gaju i Marcet. Documentació general de la vida laboral i escolar.

Remeis per a malalties

Fórmules i consells casolans per a guarir tota mena de mals.

Títols, privilegis i permisos

Contempla cartes d'indulgència cristiana, permisos de caire militar, privilegi d'ocupar en exclusiva un banc de l'església de Sant Pere de Rubí (1881) i titulacions acadèmiques.

Debitoris, cartes de pagament, caució i èpoques

Documents de caire financer i préstec, des de 1790 fins 1956.

Certificats

Documentació acreditativa com ara una fe de baptisme de Pau Gaju i Reig (1860), certificats civils de naixement o de defunció, nomenaments militars.

Religió

Llibrets manuscrits d'oracions.

Censals

Col·lecció de deu llibrets de censals i arrendaments de terres de la família Duran de Valldoreix. És la documentació més antiga que es conserva a l'arxiu; el primer és del 1755, de Joseph Duran, i el darrer es del 1940, amb Joan Gaju i Bové (1889-1982).

Esbart dansaire de Rubí

Aquest grup no pretén ser un recull històric del reconegut esbart. Hi ha la documentació de l'esbart relativa a Palmi Gaju i Marcet, que hi va ballar durant 20 anys i en va ésser primera ballarina.

Publicacions i diaris

Articles d'opinió, notes de premsa, cartes al director i fotografies impreses en mitjans de comunicació.

Somni al Terrat

Companyia teatral amateur fundada (1997) i dirigida per Sergi Corbera i Gaju. Hi ha tota la documentació i programes de les obres que han representat i en els teatres que han actuat.

Recordatoris

Conserva recordatoris de baptismes, casaments, defuncions i aniversaris. El recordatori més reculat es el de Josepa Gaju i Reig, del 1891.

4.- Documentació aliena.

Aquest apartat, contempla totes unes sèries documentals, que no són de la família Gaju, els seus continguts són històricament curiosos o interessants.

Societat coral “El Parnaso”

Documentació de la desapareguda Societat coral “El Parnaso”, de Rubí, fundada l'any 1864 a la qual durant una trentena d'anys, Pau Gaju i Reig (1864-1956), va estar estretament lligat i de la qual va ser el president.

Carnets de ball i postals modernistes

Petits recordatoris de festes major de l'època modernista.

5.- Arxiu fotogràfic.

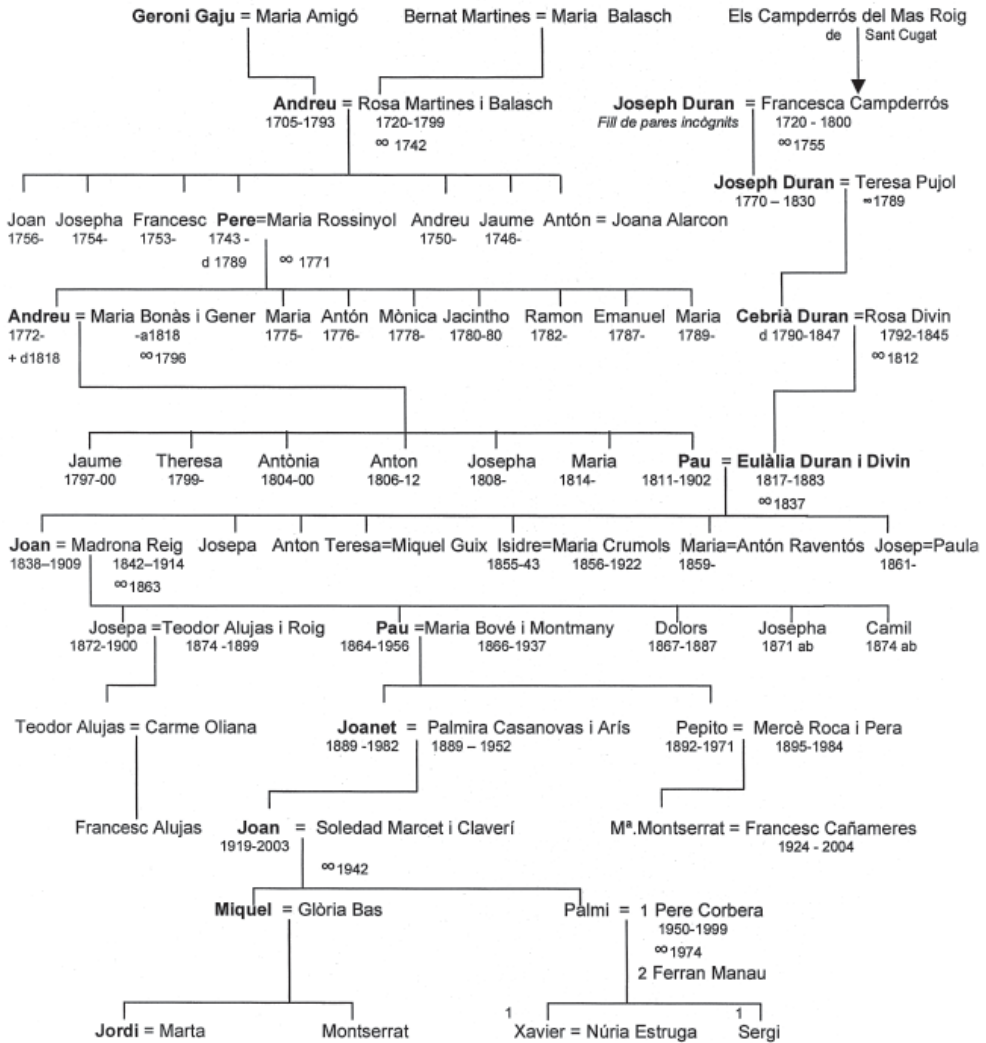
Es compon de diversos grups de la família Gaju, així com de familiars que per raons de matrimoni han estat lligats amb els Gaju. Les dues fotografies més reculades, són la de Maria Gaju i Duran (nascuda el 1859) i la de Madrona Reig i Amigó (1842-1914), casada amb Joan Gaju i Duran (1838-1909). D'aquest matrimoni també es conserven dos retrats grans, dibuixats al carbó, molt reals.

Amb tota aquesta documentació aquí descrita s'ha pogut confeccionar l'arbre genealògic de la família fins el 1772. D'aquest any fins les darreries del segle XVII, s'ha completat amb la documentació consultada a l'Arxiu Diocesà de la Catedral de Barcelona.

El gran elogi que es pot fer en favor de les diverses generacions de la família Gaju-Duran de Rubí és sens dubte la conservació, encara que d'una manera poc endreçada, de tot tipus de “papers”, que acaben sent un conjunt de documents valuosos per poder ser analitzats i estudiats, en el desenvolupament no tan sols d'aquesta família, si no també de les diverses èpoques històriques de Catalunya.

L'arxiu patrimonial de la família Gaju-Duran

ARBRE GENEALÒGIC DE LA FAMÍLIA GAJU-DURAN

∞ Casament

~ Aproximadament

d després de

a abans de

ab albat

Fig. 1 Arbre genealògic de la família Gaju-Duran